

Paršat Bemidbar

26. ijar 5768
31. květen 2008
začátek šabatu: 20:43
konec šabatu: 22:08

Halachické časy
třilin 3:23 | východ slunce 4:57
konec šma 7:00 | 1. mincha 13:40
škia 21:02 | hvězdy 21:44

Bemidbar v číslech

34. paraša v Tóře (z 54) a 1. v knize Bemidbar (z 10)

obsahuje 30 „paršiot“, 23 otevřených, 7 zavřených skládá se z 159 vět, 1823 slov a 7393 písmen neobsahuje žádnou micvu

Kli Jakar: Táboření v poušti

Důvod uspořádání dvanácti kmenů v poušti do čtyř táborů odpovídá čtyřem základním lidským vlastnostem – moudrosti, pokoře, síle a bohatství.

Jehuda, Jisachar a Zevulun vycházeli první a tábořili na východě, protože z nich (jako slunce na východě) vychází Tóra a žezlo vlády – všichni vůdci babylonského galutu a knížata v Izraeli byli z kmene Jehuda, kmen Jisachar je všeobecně uznáván za kmen vzdělanců a Zevulun naopak za kmen obchodníků, který finančně podporoval Jisachorova studia, za což ho Tóra staví Jisacharovi po boku.

Reuvenův tábor byl na jihu, na místě nejvyššího (poledního slunce) jako důkaz toho, že ten, kdo se sníží, bude povýšen. Reuven, který se pokořil a přiznal se k chybě v příběhu s Bilhou, byl vůdcem jižní strany. Z Šimonova kmene pocházeli učitelé, písaři a chudáci – tedy osoby, které pravidelně vynikají ponížeností a pokorou. A Gad, třetí z kmenů jižní strany byl kmen dárců cedaka, bohabojných mužů.

Praporec **Efraimův, Menašeho a Benjamína** na západě byl praporec siláků, protože Josef (otec Efraimův a Menašeho) byl přirovnáván k silnému býku a Benjamín je vyobrazován jako vlk trhající kořist. Lidská síla ale upadá s časem, tak jako síla slunce každá den zapadá. Proto tyto „silné“ kmeny sídlily na západě.

Místo kmenů **Dan, Ašer a Naftali** bylo na severu, kde jsou naleziště zlata. Tyto kmeny byly vyhlášenými boháči, jak je psáno: Ašerův chléb je tučný a Naftali je syt. Kmen Dan z přemíry zlata dokonce upadl do osidel svodu a vystavěl si v době prvního Chrámu druhé zlaté tele. Protože oproti ostatním lidských charakteristikám je majetek nejméně důležitý, cestovaly tyto kmeny pouští jako poslední. Na druhou stranu však při cestě hleděly na miškan, který byl nesen před nimi, na důkaz toho, že i bohatství je dobré, užívá-li se pro větší slávu Nebes.

Alijot v kostce

Kohen: Příkaz sečíst syny Izraele starší dvaceti let. Výběr knížat jednotlivých kmenů jako pomocníků Mošeho a Aharona při sčítání lidu.

Levi: Počty mužů v jednotlivých kmenech.

Šliši: Rozmístění stanů tábora okolo miškanu. Jehuda a jeho tábor na východě, Reuven a jeho tábor na jihu, Efrarim a jeho tábor na západě, Dan a jeho tábor na severu.

Revi: Aharonova rodina. Výběr Levitů k chrámové službě.

Chamiši: Součet Levitů starších jeden měsíc podle rodin. Úkoly jednotlivých rodin při obsluze miškanu a kněží.

Šiši: Součet prvorozených synů Izraele. Výkup prvorozených Levity.

Švi: Rodina Kehatova pověřena přenosem nejsvatějších předmětů miškanu.

Maftir: Varování členů Kehatiho rodiny před nebezpečím spojeným s nesvěcením svatých předmětů.

Haftara (Hošea 2:1-22): Den, kdy se sjednocený a napravený lid vrátí na Cion, uvedený slavnou větou: „Izraelských synů bude zase jak mořského pisku, nikdo je nezměří, nikdo je neseče.“

Vyzkoušejte se

Klíčové pojmy z této paraši jsou začarovány do obrázků. Vaším úkolem je rozkrýt jednotlivá slova.

Dvar Tora

TO JSOU POTOMCI AHARONA A MOŠEHO...

Takto uvedená věta ve svém pokračování uvádí pouze syny Aharona. Proč tedy zmiňuje i Mošeho? Moše učil Aharonovi syny Tóru, proto je také označován za jejich "otce".

Rav Sacks: Rozdílné role mužů a žen v judaismu

Jak můžeme rozumět rozdílným rolím muže a ženy v judaismu? Na jedné straně je židovská *identita* předávána ženou, ne mužem. Dítě židovské matky je vždy Židem, dítě židovského otce s nežidovskou matkou ne. Ačkoliv se stoupenci neortodoxních proudů snaží spojit tento zákon s dobou píše Ezry (5. století př.o.l.), ve skutečnosti jde tato tradice ještě mnohem dál – k prvním židovskému dítěti, Jicchakovi. Avraham již měl syna, Jišmaela s Egyptankou Hagar, ale pokračovatelem smlouvy s Bohem byl jen Sárin Jicchak. Rozhodovala tedy matka, ne otec.

Na druhou stranu společenský *status* určují muži. Na začátku naší paraši byli počítáni všichni dospělí muži, ne ženy. Každý muž starší dvaceti let schopný vojenské služby. Válka je historicky mužská, ne ženská záležitost. Ale nejde jen o válku. Královým dědicem je jen jeho syn, kohenův syn je sám knězem, kmenovou příslušnost určuje otcovská linie. A i dědictví je předáváno mužům v „otcovských domech“. Stručně řečeno – matky předávají identitu, otcové majetek a společenský statut.

Rozdílné role pohlaví jsou dnes citlivým tématem. A jak na téma nahlíží židovská tradice? Rabi Baruch HaLevi Epstein se domnívá, že obě hebrejská slova BEN (syn) a BAT (dcera) jsou ve skutečnosti zkrácenou podobou jiných výrazů. Syn je odvozen od slova BONE (stavitel) a dcera od slova BAJIT (domov). Muži staví stavby, ženy budují domovy. (Mimoходом, UMA (národ) vychází ze slova EM (matka), protože národní identitu určují matky.)

Vědecké poznání dokládá, že ve všech kulturách dochází k dělbě rolí na základě rozdílnosti pohlaví. S jistými výjimkami je možné tvrdit, že ženy více inklinují k odpovědnosti o výchovu dětí, muži k veřejnému životu společenství. Rozdílné role mužů a žen tedy nejsou „kulturní“ konstrukcí, spíš „biologickou“ daností.

Ve své knize *The Essential Difference*, uvádí Simon Baron-Cohen, profesor psychologie a psychiatrie na Cambridgeské univerzitě, že ženský mozek je primárně naladěn na empatii, mužský k tvorbě ucelených systémů. Chcete-li se do někoho vcítit, musíte se mu přiblížit, pro vytvoření systému je nezbytná jistá míra odstupu. Carol Gilligan, profesorka na Harvardu napsala, že muž a žena užívají rozdílné cesty k prosazení spravedlnosti. Muži tíhnou k abstraktním pojmům práva, práv a pravidel, ženy k porozumění a usmíření.

To, co dnes popularizuje publikace *Muži jsou z Marsu, ženy z Venuše*, vyjadřuje již Tóra. Sára i Rivka svým dětem rozuměly lépe než jejich muži. Tanach neskrblí se silnými ženami. Šest z nich tvoří skrytou osu pesachového příběhu – Jocheved (Mošeho matka), Miriam (Mošeho sestra), Šifra a Pua (bohabojné porodní báby), faraónova dcera a Mošeho manželka Cipora. V jiných částech Tanachu nalezneme Chanu, Dvoru, Rut nebo Ester. To, co je spojuje, je jejich vnímavost, citlivost a s tím související odvaha.

Výraz TORA (Nauka) se v Tanachu pojí jen se dvěma abstraktními pojmy. Prorok Malachi hovoří o TORAT EMET (Nauce pravdy) a kniha Přísloví v pasáži o ženě statečné o TORAT CHESED (Nauce milosti). V podstatě jde o totéž, k čemu dospěli i profesori Simon Baron-Cohen a Carol Gilligan. Ve veřejném prostoru, kterému dominují muži, upřednostňuje judaismus „pravdu“, v domácím prostředí, které definují ženy, „lásku a laskavost“.

A zpět k úvodu paraši – chcete-li zjistit sílu armády, počítejte muže, chcete-li zjistit sílu společnosti, zaměřte se na ženy.

